

~~CONCEPT~~ JAARVERSLAG 2011

VERTROUWELIJK

BITS OF FREEDOM

VERDEDIGT DIGITALE BURGERRECHTEN

Colofon

Stichting Bits of Freedom (BOF)

Postbus 10746

1051 JL Amsterdam

Contact: Ot van Daalen, +31 (0)6 5438 6680

info@bof.nl

www.bof.nl

Donaties: ABN AMRO bank 55 47 06 512

Ontwerp en opmaak: Unc Inc, Amsterdam

Januari 2012

Bits of Freedom vindt transparantie en verantwoording van groot belang. Heeft u vragen of opmerkingen naar aanleiding van dit jaarverslag, mailt u dan gerust naar info@bof.nl.

Inhoud

Inleiding	5
------------------	---

Ons werk	8
-----------------	---

Missie en doelstelling	8
We kwamen op voor een open internet	9
We zetten ons ervoor in dat privé-communicatie ook privé blijft	11
We kwamen op voor een internet waar iedereen digitaal kan blijven delen	15
We nagelden de grofste privacyschenders aan de schandpaal	16
We hebben op talloze evenementen gesproken	16
Op welke thema's richten we ons in 2012?	17

Onze organisatie	21
-------------------------	----

Juridische structuur	21
Het bestuur	21
De raad van advies	22
Het bureau	24
Statutaire doelstelling	24
Werkgeverschap en beloningen	25
Vrijwilligersbeleid	25
Wat hebben we het afgelopen jaar geleerd en willen we beter doen?	27

Onze communicatie	30
--------------------------	----

Onze financiën	33
-----------------------	----

Onze inkomsten en uitgaven in 2011	33
Financiering in de komende jaren	35
Financiën voor 2012	36

Bedrijfssupporters	38
---------------------------	----

Controleverklaring	39
---------------------------	----

Jaarrekening	41
---------------------	----

Inleiding

Het gaat geleidelijk. Het is bijna niet merkbaar. Maar er is in 2011 iets veranderd. Niet alleen nerds, maar het grote publiek begint internetvrijheid te waarderen. En de politiek maakt zich vaker hard voor onze onderwerpen.

In 2011 merkten we dat steeds meer mensen achter ons doel staan: een open internet dat toegankelijk is voor iedereen, waar privé-communicatie privé blijft en waar iedereen informatie digitaal kan blijven delen. Er ging geen maand voorbij of het parlement debatteerde over onderwerpen waarvoor wij ons de afgelopen jaren hard hebben gemaakt.

We hebben in 2011 samen met talloze vrijwilligers behoorlijke vooruitgang geboekt. Nederland heeft als eerste land in Europa een wetsvoorstel voor een neutraal internet zonder private aftaptechnologie gelanceerd. Het debat over cybersecurity ging niet alleen over doemscenario's maar ook over feiten. In Nederland zijn de plannen voor een verplicht internetfilter van de baan. Het parlement maakt zich steeds meer zorgen over de privacy van gebruikers van sociale netwerken.

*Precies!
nog lang niet →*

Toch zijn we er nog niet. De wetgeving voor een neutraal en veilig internet moet nog door de Eerste Kamer worden aangenomen. Sociale netwerken, zoals Facebook en Google, worden steeds machtiger en jouw privacy en communicatievrijheid raakt daarbij in de knel. De onacceptabele bewaarplicht, op grond waarvan wordt bijgehouden waar je bent en met wie je communiceert, is nog steeds van kracht. Het voorgestelde downloadverbod, dat leidt tot de criminalisering van miljoenen Nederlanders en het risico van complete internetcontrole in zich draagt, is nog steeds niet van tafel. Het omstreden anti-namaakverdrag ACTA zal in 2012 aan het Nederlandse parlement ter goedkeuring worden voorgelegd. En internationale ontwikkelingen hebben steeds meer invloed op internetvrijheid in Nederland: denk aan de inbeslagname van domeinnamen door de Verenigde Staten en de toegang tot gegevens van Nederlanders op buitenlandse servers.

We staan daarom klaar om ons in 2012 op volle kracht in te zetten voor internetvrijheid en we rekenen ook dit nieuwe jaar op de steun van de Nederlandse internetters. Laten we zorgen dat Nederland het gidsland voor een vrij en veilig internet wordt!

Ftw!!
oo

Amsterdam, 23 januari 2012

Bureau

Ot van Daalen
Daphne van der Kroft
Geertje de Man
Rejo Zenger
Willemijn Aerdts
Tim Toornvliet

Bestuur

Joris van Hoboken
Remmelt Vetkamp
Karianne Thomas

dosch

bitsoffreedom Privacy is belangrijk
omdat [REDACTED] & [REDACTED] van 't Min. van Ven.J
BREIN & [REDACTED] van
eigenlijk voor Bits of Freedom zijn.

Ons werk

Het afgelopen jaar hebben we belangrijke successen geboekt. Zo is in Nederland wetgeving gelanceerd die het internet open houdt, private surveillance aan banden legt en internettoegang beschermt. We zorgden ervoor dat het Nederlandse internetfilter is afgeschaft en hebben ons weer ingezet tegen de bewaarplicht.

Missie en doelstelling

Wij zien dat digitale technologie burgers grote vrijheid biedt, maar overheid en bedrijfsleven helaas ook vergaande controlemogelijkheden biedt. De digitale vrijheid van burgers komt hierdoor steeds meer in de knel. Een onafhankelijke, invloedrijke organisatie die opkomt voor deze vrijheid is daarom noodzakelijk.

Bits of Freedom komt op voor de grondrechten die essentieel zijn voor die vrijheid: communicatievrijheid en privacy. Deze grondrechten zijn onmisbaar voor de zelfontplooiing van het individu, innovatie van het bedrijfsleven en het functioneren van de democratische rechtsstaat.

Bits of Freedom zet zich in voor beleid dat digitale vrijheid beschermt en komt in actie tegen beleid dat digitale vrijheid beperkt. We bereiken dit door te lobbyen, campagne te voeren en voorlichting te geven. We werken intensief samen met onze achterban en onderscheiden ons met onze expertise, een constructieve houding waar mogelijk en scherpe actie waar nodig.

Bits of Freedom richt zich op communicatie-gerelateerde dossiers op het gebied van digitale vrijheid. Omdat de meeste communicatie via internet verloopt, werken we in de praktijk vooral aan dossiers die met internet te maken hebben. We richten ons daarbij op alle schakels in de communicatieketen:

- **Open internet:** de infrastructuur waarmee internetgebruikers met elkaar communiceren. Internetgebruikers moeten zo veel mogelijk toegang hebben tot deze infrastructuur en informatie moet in beginsel ongestoord tussen eindgebruikers kunnen worden uitgewisseld. Bits of Freedom komt op voor een open internet dat voor iedereen toegankelijk blijft.
→ vreesden we niet neutraliteit?
- **Privé-communicatie:** de vertrouwelijkheid van de communicatie tussen internetgebruikers. Deze communicatie mag slechts bij hoge uitzondering worden opgeslagen of afgeluisterd. Bits of Freedom zet zich ervoor in dat privé-communicatie ook privé blijft.
den. gewaarplicht?
- **Digitaal delen:** het uitwisselen van informatie via internet. Het uitgangspunt is dat deze informatie vrij mag worden uitgewisseld, en dat beperkingen hieraan slechts zijn toegestaan voor zover deze noodzakelijk zijn in een democratische samenleving. Bits of Freedom streeft ernaar dat iedereen informatie kan blijven uitwisselen en deel kan nemen aan het publieke debat op internet.

Ook in 2011 hebben we ons voor deze drie doelen ingezet.

We kwamen op voor een open internet

Door netneutraliteit te beschermen

Wij kwamen met succes op voor netneutraliteit. In 2011 bleek dat KPN precies wilde doen waar wij voor vreesden: het gebruik van specifieke diensten controleren en apart belasten. Wij vroegen hiervoor aandacht en zo kwamen deze belangrijke thema's helder op het netvlies van politici te staan. En toen in mei de Telecommunicatiewet in de Tweede Kamer werd behandeld konden wij de noodzaak van een neutraal internet goed illustreren. Dat deden we samen met internetters, die via een door onze vrijwilligers gebouwde tool, Dichter Bij Den Haag, aan Kamerleden konden laten weten waarom dit zo belangrijk was.

Uiteindelijk is een wetsvoorstel gelanceerd dat netneutraliteit beschermt, het gebruik van deep packet inspection (DPI) door providers aan banden legt en lichtvaardige

afsluiting van internetters voorkomt. Ook worden gebruikers door het wetsvoorstel beter beschermd tegen het volgen van hun surfgedrag via technieken zoals tracking cookies.

Vooraf het amendement op het gebied van netneutraliteit heeft de internationale pers gehaald. Nederland zou – als het huidige wetsvoorstel ook in de Eerste Kamer wordt aangenomen – na Chili het tweede land in de wereld zijn dat netneutraliteit in de wet verankert. De Telecommunicatiewet wordt in 2012 door de Eerste Kamer behandeld.

We gaan ons ervoor inzetten dat de wet wordt aangenomen.

Door ons in te zetten tegen filters met een averechts effect

Vorig jaar werkten Nederlandse internetproviders nog aan het bouwen van filters die websites met afbeeldingen van seksueel kindermisbruik zouden moeten blokkeren. Dat is symboolpolitiek met een averechts effect, want het geeft een excuus om geen verdere actie te nemen terwijl de afbeeldingen online blijven en de daders niet bestraft worden.

Wij bepleiten daarom dat deze websites niet worden verborgen achter een makkelijk te omzeilen filter, maar dat de websites daadwerkelijk worden verwijderd en de daders worden gestraft.

Die boodschap kwam aan. De internetaanbieders lieten eerst aan de regering weten dat zij zouden stoppen met de ontwikkeling van het internetfilter. De regering accepteerde dat. Later is ook de Tweede Kamer hiermee akkoord gegaan. Dat is bijzonder, omdat de providers juist op verzoek van het parlement waren begonnen aan het ontwikkelen van dit filter. Ook op Europees niveau lijken de filterplannen voorlopig van de baan.

We blijven natuurlijk wel alert. Zo volgen wij het experiment van de politie om bepaalde uploads te blokkeren: we hebben hierover een Wet openbaarheid van bestuur (Wob)-verzoek ingediend en een eerste juridische analyse gepubliceerd. Daarnaast hebben we de Europese Commissie geadviseerd over de grondrechtelijke eisen die worden gesteld aan het blokkeren van websites die gokdiensten aanbieden. De ontwikkelingen op dit gebied blijven we in 2012 volgen.

Door te waken voor cyberdoemscenario's

"Een digitaal armageddon". Een "cyberoorlog". Het zijn niet onze woorden, maar

krachttermen die je nogal eens hoort als het gaat over “cybersecurity”. Dit is in de praktijk een verzamelbegrip waar van alles onder valt, van aanvallen op kritieke infrastructuur, via datalekken tot skimming en phishing. Die onderwerpen staan gelukkig hoog op de agenda van beleidsmakers, want cybercriminaliteit is een groeiend probleem, met mogelijk ernstige maatschappelijke gevolgen. Toch moeten we ons niet gek laten maken door onze wens om Nederland veilig te houden maar steeds nuchter blijven kijken naar de werkelijke risico's, de maatregelen die we kunnen nemen om die risico's te beperken en hoe die maatregelen zich verhouden tot de grondrechten op communicatievrijheid en privacy.

Toen de regering de Nationale Cybersecurity Strategie (NCSS) lanceerde hebben wij daarom benadrukt dat een nuchtere aanpak voorop moet staan en dat alle maatregelen in overeenstemming met het grondrecht op communicatievrijheid en privacy moeten zijn. Wij hebben vervolgens het parlement geadviseerd om een onafhankelijke, openbare en wetenschappelijk verantwoorde nulmeting naar de aard en omvang van aan cybersecurity gerelateerde vraagstukken uit te voeren en de strategie in overeenstemming te brengen met grondrechten. En met succes: de regering zegde toe dat ze nieuw beleid zal toetsen aan een streng kader en dat ze een dreigingsbeeld zal publiceren waar de aard en omvang van de problematiek zal worden besproken.

*Inmiddels gepubliceerd.
Tegenvaller: onvoldoende om
beleid op te bouwen.*

We zetten ons ervoor in dat privé-communicatie ook privé blijft

Door ons in te zetten tegen de opslag van het communicatiegedrag van alle Europeanen

Een ander onderwerp dat onze aandacht had, is de bewaarplicht: de schandalige Europese regelgeving die internetproviders verplicht om ons communicatiegedrag in alle details op te slaan gedurende honderden dagen. Deze regels moeten van tafel en wij hebben dit jaar veel energie gestoken in het overtuigen van de Europese Commissie. De Europese Commissie blijkt echter vooringenomen en heeft al vóór de evaluatie bepaald dat de bewaarplicht moet blijven.

Twee momenten waren belangrijk. Ten eerste schreven we samen met onze Europese koepelorganisatie European Digital Rights initiative (EDRi) een uitgebreide schaduwrapportage. Die kwam een dag vóór het evaluatierapport van de Europese Commissie uit. Ten tweede had Bits of Freedom een leidende stem tijdens een hoorzitting van de Europese Commissie. Hierdoor zorgen we dat de Europese Commissie zich moet blijven verantwoorden. We zullen ook in 2012 ons ervoor blijven inzetten om deze regels naar de prullenbak te verwijzen.

Ondertussen zorgden we dat de problemen rond de telefoongids van de politie, het Centraal Informatiepunt Onderzoek Telecommunicatie (CIOT), de volle aandacht bleven houden. Het CIOT is een databank met gegevens van alle telefoon- en internetgebruikers. Uit onderzoek van het College bescherming persoonsgegevens bleek opnieuw dat de politie op grote schaal de wet overtrad bij de bevraging van deze databank. Bovendien bleek dat de beveiliging van het CIOT erg slecht is. De minister kon deze aanhoudende druk niet negeren en kondigde aan dat hij maatregelen zou nemen tegen deze praktijken. We houden de uitvoering van die toezegging in de gaten.

*eufemisme,
virusen hadden
vrij spel!*

Door te zorgen dat internetters inzicht krijgen in de gegevens die over hun zijn opgeslagen

Iedereen heeft recht op inzage in zijn persoonsgegevens: je mag weten wat bedrijven en organisaties precies over jou weten. Maar slechts weinig mensen maken van dat recht gebruik. Bits of Freedom heeft daarom samen met vrijwilligers een website ontwikkeld waar je met één druk op de knop brieven kan genereren waarmee je bij talloze bedrijven en organisaties jouw gegevens kan opvragen (zie pim.bof.nl).

De Privacy Inzage Machine (PIM) is een groot succes en wordt goed gebruikt. In het eerste weekend hebben zeker 35.000 bezoekers de website bekeken. We willen in 2012 antwoorden op inzageverzoeken geanonimiseerd op de blog van PIM gaan publiceren en zo aandacht besteden aan de slechte én de goede voorbeelden.

Door ons in te zetten tegen datalekken en voor veilige communicatie

Het jaar 2011 was ook het jaar dat een breed publiek werd geconfronteerd met het lekken van persoonsgegevens. Grote lekken, zoals bij Cheaptickets.nl, maakten voor de gemiddelde internetter duidelijk wat het probleem precies is. Wij zetten ons al langer in voor een meldplicht van datalekken en hebben dat ook dit jaar weer gedaan. In ons Zwartboek Datalekken namen we de ernstigste lekken op. Lektober, een actie van Webwereld waarbij een maand lang iedere dag een lek openbaar werd gemaakt, vestigde nog een keer de aandacht op het belang van goede beveiliging. En ondertussen bleven we de regering herinneren aan hun belofte om een wetsvoorstel voor een meldplicht datalekken te lanceren. Ook hebben we input gegeven op een Europese consultatie over de meldplicht datalekken. Inmiddels, eind 2011, heeft de regering een concept-wetsvoorstel voor een meldplicht datalekken gelanceerd. Wij zullen in 2012 constructief in overleg gaan met het ministerie om de meldplicht te verbeteren.

Hulde voor Brenno!

Het belang van een goede beveiliging van privé-gegevens werd nog eens onderstreept toen halverwege 2011 bleek dat ingebroken was bij Nederlandse certificaatverstrekker DigiNotar. Certificaten zijn van essentieel belang voor de veiligheid van internetcommunicatie, en door de inbraak kon internetcommunicatie worden afgeluisterd. Hierdoor zijn mogelijk levens van internetters in Iran in gevaar gebracht, én moest de hele infrastructuur van de Nederlandse overheid op de schop. Wij zijn door het parlement uitgenodigd als expert bij een hoorzitting en hebben de overheid opgeroepen om terughoudend te zijn: meer of ander toezicht helpt niet altijd. In plaats daarvan moet de Nederlandse regering zich inzetten voor een robuuster certificaatsysteem dat internationaal kan worden ingezet.

De regering heeft dit jaar ook haar visie op het gebied van privacy gepubliceerd. Ter voorbereiding van het debat in het parlement hierover, hebben we bij Kamerleden onder meer gepleit voor uitbreiding van de boetebevoegdheid van het College bescherming persoonsgegevens (CBP), zodat het CBP een échte waakhond met tanden wordt.

nog iets zeggen over dat het CBP ook wel iets van zich mag laten horen!
SVP

Door het auteursrecht buiten de huiskamer te houden

Vorig jaar was al een verhitte discussie losgebarsten over het downloadverbod:

is het wenselijk dat de regering miljoenen Nederlanders criminaliseert en alle internetverkeer zou controleren om het auteursrecht van muziek en films op internet te handhaven? Wij vinden dat kunstenaars recht hebben op een eerlijke vergoeding en dat fans zoveel mogelijk moeten kunnen genieten van entertainment, maar strengere auteursrechthandhaving op internet is volgens ons geen oplossing.

We hebben ons daarom verzet tegen de plannen van de regering voor een downloadverbod en websiteblokkades. We hebben het parlement gewaarschuwd voor de risico's én we hebben alternatieve betaalmodellen uitgewerkt. Het parlement heeft eind 2011 aangegeven dat ze de plannen van de regering niet accepteert. Dat is winst. Nu moet de discussie worden gevoerd hoe kunstenaars een redelijke vergoeding kunnen krijgen voor het gebruik van hun werk én hoe zoveel mogelijk fans daarvan kunnen genieten.

Ook op Europees niveau hebben we ons hard gemaakt voor een modern auteursrechtbeleid. Zo hebben we input gegeven op de herziening van de Handhavingsrichtlijn: Europese regelgeving die potentieel vergaande maatregelen tegen internetgebruikers zou legitimeren. Ook hebben we contact gehouden met de Europese Commissie over de herziening van de aansprakelijkheid van tussenpersonen, en gewaarschuwd voor zelfcensuur en onterechte verwijdering van informatie.

→ Man kan man
De bureaucratie druip
ervan af. Zeg gewoon
"We hebben alle EU
censuurvoorstellen kapot
de prullenbak ingeblikt"
doo

Door gebruikers van sociale netwerken te waarschuwen

Facebook heeft honderden miljoenen gebruikers. Concurrent Google+ wordt misschien even populair. Maar hoe zit het met de privacy en communicatievrijheid van al die gebruikers? Bits of Freedom heeft zich in 2011 ingespannen om de gebruiker van sociale netwerken te beschermen. Het probleem is dat deze bedrijven multinationaal opereren, en dat Nederlandse wetgeving maar een beperkte greep heeft op die bedrijven. Daarom hebben wij in eerste instantie veel aandacht besteed aan bewustwording: wat gebeurt er eigenlijk met jouw gegevens, en in hoeverre heb jij wel rechten op deze netwerken? We willen in 2012 zorgen dat sociale netwerkgebruikers beter beschermd zijn en aandacht besteden aan **gedecentraliseerde alternatieven voor de Facebooks en Googles van deze wereld.**

We kwamen op voor een internet waar iedereen digitaal kan blijven delen

Door te strijden tegen het achterkamertjesverdrag ACTA

Eind 2010 legden grote industriële machtsblokken, waaronder Europa, de laatste hand aan het controversiële anti-namaakverdrag ACTA. Het verdrag, dat achter gesloten deuren tot stand is gekomen, bleek vergaande risico's voor internetvrijheid met zich te brengen. Omdat de voorbereidende documenten van ACTA geheim waren, kon de reikwijdte van het verdrag niet worden ingeschat. Wij hebben daarom opgeroepen om die documenten openbaar te maken. Hoewel aanvankelijk een meerderheid van de Kamer voorstander van transparantie was, heeft een uiteindelijke motie die hiertoe opriep het uiteindelijk helaas niet gehaald. Maar door deze aandacht zal het in 2012 minder waarschijnlijk worden dat het parlement het verdrag zomaar accepteert. Wij zullen ons daar in elk geval sterk tegen blijven verzetten.

Waarom neem je de politieke partijen niet? Was toch opmerkelijke U-turn!

Door te voorkomen dat informatie onterecht verwijderd wordt

Het gebeurt te vaak dat informatie die volstrekt rechtmatig is, toch van het internet wordt verwijderd. De bestaande regels hierover, de notice-and-takedown regels, kunnen beter. We hebben samen met experts onderzocht hoe die regels kunnen worden verbeterd. De conclusies van dat onderzoek gaan we in 2012 verder omzetten in beleidsaanbevelingen. De timing is goed, want de Europese Commissie zal in 2012 ook een evaluatie van de regels op het gebied van notice-and-takedown regels publiceren.

We nagelden de grofste privacyschenders aan de schandpaal

Dit jaar hebben we weer met veel plezier de Big Brother Awards georganiseerd. Het was de zevende editie van het prijzengala voor de ernstigste privacyschenders. De Awards waren weer een groot succes. De jury ontving meer nominaties van het publiek dan voorafgaande jaren.

De prijzen zijn vorig jaar uitgereikt in vier categorieën. Ivo Opstelten won een Big Brother Award vanwege het voorstel om automatisch gescande kentekens vier weken te bewaren. Trans Link Systems en de grootste OV-bedrijven wonnen de award in de categorie 'Bedrijven' vanwege het doorzetten van de OV-chipkaart – en zelfs kijken of het ook als betalingsmiddel kan worden gebruikt – terwijl de kaart onherstelbaar kapot is. Het ministerie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid was de winnaar in de categorie 'Overheid' vanwege de huisbezoeken door pandbrigades en zelfs het lanceren van een wetsvoorstel waarbij alle uitkeringsgerechtigden worden verplicht huiscontroles te ondergaan, ook zonder concrete verdenking van fraude. Deep Packet Inspection, een permanente internettap op al het verkeer van alle Nederlandse internetters, won de award in de categorie 'Voorstellen'. Ondanks flagrante strijd met het recht op briefgeheim onderzocht het ministerie van Veiligheid en Justitie de inzet van deze techniek.

Voor het eerst hebben alle winnaars een reactie gegeven. En weer was een van de winnaars aanwezig om de prijzen zelf in ontvangst te nemen. Tot slot waren de Awards van 's ochtends tot 's avonds onderwerp in actualiteitenprogramma's op televisie, radio en kranten. Door de Big Brother Awards staat privacy in Nederland hoger op de agenda en daarom organiseren we dit evenement in 2012 weer.

*Maart
Dahuis de Zwijgers!*

We hebben op talloze evenementen gesproken

In 2011 hebben we op talloze evenementen gesproken over internetvrijheid. De volledige lijst is erg lang en daarom hebben we een selectie van de meest opmerkelijke of bijzondere gelegenheden opgesomd: de consultatiebijeenkomst over de Nationale Cyber Security Strategie, de nieuwjaarsborrel van de Internet Society, de Vereniging voor Privacyrecht, Lowlands, het Open World Forum in Parijs, congressen van de

jongerenorganisaties van de VVD (JOVD) en het CDA (CDJA), het Nederlandse Internet Governance Forum, het Privacy Platform in het Europees Parlement, de Industriële Groote Club, een bijeenkomst van de Libertarische Partij, een bezoek van 20 jonge Egyptische politici aan Nederland, TelecomTime, studenten van de Hogeschool en de Universiteit van Amsterdam, verschillende studieverenigingen, de Amnesty Studentengroep in Nijmegen en een hoorzitting van het Nederlands parlement. We hebben dat gedaan samen met onze vaste groep gastsprekers die het afgelopen jaar geregeld namens ons lezingen hebben gegeven.

Op welke thema's richten we ons in 2012?

De ontwikkelingen op het gebied van internetvrijheid zijn niet altijd goed te voorspellen: er verandert veel en snel. We zullen daarom natuurlijk de ontwikkelingen blijven volgen en de kansen aangrijpen om internetvrijheid te beschermen. In 2012 gaan we ons in ieder geval op een paar ontwikkelingen in het bijzonder richten:

- Ten eerste zullen we ons ervoor inzetten dat internetvrijheid op **sociale netwerken** beschermd blijft. Die netwerken zullen waarschijnlijk steeds vaker de internetvrijheid van gebruikers bedreigen. De privé-communicatie op die sociale netwerken is niet goed beschermd. Een voorbeeld is Facebook, dat gegevens van gebruikers zonder toestemming doorverkocht aan adverteerders. Bovendien kunnen sociale netwerken zo maar informatie op hun platform verwijderen: denk aan Facebook dat foto's over borstvoeding verwijdert omdat die obscene zouden zijn. We zullen gebruikers informeren over de risico's die kleven aan het gebruik van dit soort platforms en ons **inzetten voor veilige en vrije sociale netwerken** waarbij gebruikers controle hebben over hun eigen gegevens.
- Ook zullen wij ons ervoor inzetten dat **cybersecurity** niet doorslaat richting cybercontrole. De risico's die onder de noemer van cybersecurity worden geschetst zijn deels aanwezig: zo neemt computercriminaliteit toe en heeft een aantal zeer geavanceerde aanvallen op infrastructuur het nieuws gehaald. Maar we hebben het afgelopen jaar gezien dat parlementsleden maar al te makkelijk reageren op cyberdoemscenario's. De stap naar extra bevoegdheden, zoals een internet kill switch of het aftappen van het hele internet, is dan makkelijk gezet. Een verstandige

*ook internetbewijs nemen?
nog zo'n raar proefballonnetje dat af & toe wordt gelanceerd*

aanpak is veel beter dan paniekreacties. Op het gebied van cybersecurity willen we de feiten van de fabels scheiden. We zetten ons in voor een cybersecuritybeleid dat in overeenstemming is met het grondrecht op communicatievrijheid en privacy.

- We zullen ons ervoor inzetten dat het wetsvoorstel voor **netneutraliteit** ook door de Eerste Kamer wordt goedgekeurd. Maar die wet is breder en als ze wordt aangenomen slaan we een aantal vliegen in één klap. Zo zorgen we direct dat internettoegang in Nederland beter beschermd is, dat controle door providers aan banden wordt gelegd en dat bedrijven niet meer zomaar jouw surfgedrag mogen volgen. We zullen ons er ook voor inzetten dat de Europese Commissie netneutraliteit gaat beschermen, want ondanks gedane beloften heeft ze nog steeds geen regels op dit vlak aangenomen.
- Ook dit jaar zullen we ons weer richten op de **handhaving van het auteursrecht op internet**. De Nederlandse regering blijft doorgaan met haar plannen voor een downloadverbod en websiteblokkades, hoewel een meerderheid van het parlement zich hiertegen al formeel heeft uitgesproken. Wij gaan ons in Nederland inzetten voor een auteursrechtbeleid dat ervoor zorgt dat kunstenaars een eerlijke vergoeding krijgen voor hun werk, én gebruikers zo veel mogelijk kunnen genieten van entertainment via internet. Maar niet alleen in Nederland zal op dat gebied veel gebeuren. We verwachten dat ook auteursrechthandhaving in het buitenland veel invloed zal hebben op internetvrijheid in Nederland. In de Verenigde Staten wordt bijvoorbeeld stevig gelobbyd voor de mogelijkheid om domeinnamen in beslag te nemen, zelfs als die door Nederlanders worden gebruikt. Op Europees niveau zal een onderzoek naar de regels voor de aansprakelijkheid van tussenpersonen relevant worden: wij zetten ons ervoor in dat iedereen informatie vrij kan blijven delen. Ook is het goed denkbaar dat nieuwe regels voor handhaving op internet in Europa worden voorgesteld.

- En natuurlijk blijven we ons ook op andere gebieden inzetten voor privacy en communicatievrijheid op internet. We verwachten dat de Europese Commissie in 2012 nieuwe stappen zal nemen op het gebied van de bewaarplicht. We blijven hier druk uitoefenen om te zorgen dat deze wet zo snel mogelijk van tafel gaat. We blijven ons in 2012 verzetten tegen het omstreden anti-namaakverdrag ACTA, dat aan het Nederlandse parlement ter goedkeuring zal worden voorgelegd. De herziening van de Europese privacyregelgeving zal daarnaast in 2012 snelheid krijgen: eind 2011 is een eerste concept van deze regels gelect en we verwachten dat in 2012 die regels voor het eerst officieel gelanceerd worden. In 2011 bleek dat de politie spionagesoftware gebruikte om gebruikers af te luisteren. In 2012 verwachten we dat dit verder in de schijnwerpers komt te staan. De regering heeft aangekondigd dat ze in 2012 plannen zal lanceren om de aftapbevoegdheden van veiligheidsdiensten uit te breiden. Ook verwachten we dat de privacy-issues rond cloud computing meer aandacht zullen krijgen: wij zetten ons ervoor in dat privé-gegevens in de cloud ook privé blijven.

beters
achterhamertjes-
verdrag

#meubelontwerper

Wetsoffreedom Voor een genuanceerd en
kundige blik op digitale privacy. Een
gezond tegengeluid in de waan van de
digitalerevolutie. #steun

Wetsoffreedom? De leukste beste
(#steun #meubelontwerper)

Jobs Terms Privacy

Onze organisatie

Juridische structuur

De statutaire naam van Bits of Freedom luidt Stichting Bits of Freedom. Bits of Freedom is statutair gevestigd te Amsterdam en is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Amsterdam onder nummer 34121286.

De organisatie van de stichting Bits of Freedom bestaat uit de Raad van Bestuur (bestuur) en het bureau. Het bureau bestaat uit de directeur en de overige medewerkers. Een onafhankelijke raad van advies staat de directeur bij ten aanzien van belangrijke inhoudelijke strategische vraagstukken. De dagelijkse en strategische leiding van Bits of Freedom ligt bij de directeur. De directeur heeft een algemene volmacht van het bestuur om namens de stichting te kunnen handelen.

Het bestuur geeft samen met het bureau richting aan de organisatie en de strategie. Het bestuur is werkgever en verantwoordelijk voor het vaststellen van het financieel beleid van de stichting. Het is daarnaast mede belast met het overzien van de werving van fondsen. Het bestuur vertegenwoordigt de stichting en is gezamenlijk bevoegd. Het bestuur bestaat uit ten minste drie leden. De benoeming vindt plaats voor periodes van maximaal vier jaar, met een maximum van twee termijnen.

De statuten zijn gedurende het verslagjaar niet gewijzigd.

Het bestuur

Het bestuur bestond in 2011 uit Joris van Hoboken, Karianne Thomas en Remmelt Vetkamp.

Joris van Hoboken is de voorzitter van het bestuur van Bits of Freedom. Hij heeft een promotieonderzoek bij het Instituut voor Informatierecht van de Universiteit van Amsterdam afgerond en is daar nu werkzaam als senior onderzoeker. Joris van Hoboken

is lid van het bestuur sinds 2006. In 2010 is hij voor een tweede termijn van vier jaar als bestuurslid aangesteld.

Remmelt Vetkamp is penningmeester van het bestuur van Bits of Freedom.

Remmelt Vetkamp is lid van het College van Bestuur van Hogeschool Zuyd, waar hij verantwoordelijk is voor de integrale bedrijfsvoering. Remmelt Vetkamp is lid van het bestuur sinds 2010. Remmelt Vetkamp is tevens bestuurslid van De Maatschappij regio Zuid Limburg.

Karianne Thomas is sinds 1999 werkzaam bij advocatenkantoor Van Doorne. Karianne Thomas adviseert en procedeert op het gebied van het intellectuele-eigendomsrecht en het reclame- en entertainmentrecht. Karianne Thomas is lid van het bestuur sinds 2009. Karianne Thomas is tevens bestuurssecretaris van Novamedia.

De leden bekleden afgezien van de hierboven vermelde werkzaamheden geen voor Bits of Freedom relevante nevenfuncties.

Het bestuur is in 2011 in totaal vier keer bijeengekomen. Daarnaast is op ad hoc basis geregeld overleg over lopende zaken gevoerd.

*toevoeges: per mail
en
telefoon?*

De bestuursleden worden door het bestuur bij coöptatie en met algemene stemmen benoemd. Bij een vacature of een voorgenomen uitbreiding van het bestuur, wordt de directeur om advies gevraagd. Als de directeur een benoeming niet in het belang van Bits of Freedom acht, zal hij het bestuur hierover tijdig informeren. In dat geval kan het bestuur slechts gemotiveerd en op goede gronde de voorgenomen benoeming toch door laten gaan. Een lid van het bestuur wordt benoemd voor ten hoogste vier jaar en kan maximaal één keer worden herbenoemd.

De raad van advies

De raad van advies bestaat uit prominenten met kennis op het gebied van recht, politiek, media en technologie. Benoeming en ontslag van de leden van de raad van advies geschiedt door het bestuur op voordracht van de directeur aan de hand van een

uitgewerkte profielschets van de gewenste samenstelling van het adviesorgaan.

De raad van advies komt eens in de zes maanden bij elkaar en geeft dan aan de hand van een discussiestuk advies aan Bits of Freedom over twee of drie specifieke onderwerpen in het kader van de inhoudelijke, middellange termijn strategie van Bits of Freedom. De leden van de raad van advies worden voor maximaal vier jaar benoemd en kunnen slechts één keer worden herbenoemd.

Medio 2011 is de raad van advies bijeengekomen om Bits of Freedom te adviseren. Toen is vooral teruggeblikt op de werkzaamheden van Bits of Freedom het half jaar daarvoor. Geconcludeerd werd dat het succes van Bits of Freedom op het gebied van netneutraliteit afhankelijk was van een combinatie van factoren. Zo was het belangrijk dat inbreuken op netneutraliteit financiële gevolgen hadden voor de gemiddelde internetter. Ook was het belangrijk dat Bits of Freedom snel op de ontwikkelingen kon inspelen, zowel in de media als bij de politiek. De uitdaging is om dit momentum te bewaren, en daarbij verder te werken aan constructieve voorstellen om privacy en vrijheid op internet te waarborgen.

Op dit moment bestaat de raad van advies uit de volgende leden:

- **Rop Gonggrijp** (mede-oprichter van XS4ALL)
- **Bernt Hugenholtz** (hoogleraar Universiteit van Amsterdam en directeur Instituut voor Informatierecht)
- **Erik Huizer** (directeur Kennis bij TNO ICT)
- **Bart Jacobs** (hoogleraar Radboud Universiteit)
- **Bert-Jaap Koops** (hoogleraar Universiteit van Tilburg)
- **Eben Moglen** (hoogleraar Columbia University en advocaat Software Freedom Law Center)
- **Sjoera Nas** (College bescherming persoonsgegevens)
- **Jaap Stronks** (mede-oprichter communicatie-adviesbureau Johnny Wonder)
- **Sophie in 't Veld** (Europarlementariër D66)

Corien Prins (lid Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid en hoogleraar Universiteit van Tilburg) is begin 2012 vanwege tijdsgebrek teruggetreden als lid van de Raad van Advies. In 2012 zal een nieuw lid worden aangetrokken.

tevergeen dat Bart Jacobs is aangewezen als voorzitter

Het bureau

De directeur van Bits of Freedom is Ot van Daalen. Hij was voorheen advocaat bij De Brauw Blackstone Westbroek. Hij is sinds augustus 2009 werkzaam bij Bits of Freedom. In 2011 is het bureau van samenstelling veranderd. In 2011 heeft Axel Arnbak het bureau van Bits of Freedom na twee jaar verlaten. We willen hem hartelijk danken voor zijn onmisbare bijdrage aan Bits of Freedom: zonder hem was Bits of Freedom niet half zo succesvol geweest. Tegelijkertijd zijn drie nieuwe medewerkers aangetrokken: één office manager, één onderzoeker en één public affairs medewerker. Aan het einde van 2011 bestond het bureau naast de directeur uit Daphne van der Kroft, Geertje de Man, Willemijn Aerdts en Rejo Zenger. Gedurende het jaar hebben drie betaalde medewerkers voor een beperkte tijd aan specifieke projecten gewerkt: Arnoud Vermeer, Caroline de Vries en Merel Koning.

heel!

Statutaire doelstelling

De statutaire doelstelling van Bits of Freedom is “het verdedigen en bevorderen van digitale burgerrechten in de informatiemaatschappij, waaronder in het bijzonder het grondrecht op communicatievrijheid en het grondrecht op privacy, en al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord”. In de statuten is nader uitgewerkt met welke specifieke middelen deze doelstelling behaald wordt:

- burgers, beleidsmakers en bedrijven **bewust te maken** van het belang van deze grondrechten;
- het **bevorderen van een constructieve dialoog** tussen burgers, overheid en bedrijven over de betekenis en uitoefening van deze grondrechten in de informatiemaatschappij;
- het gevraagd en ongevraagd **adviseren van beleidsmakers respectievelijk bedrijven** over (voorgenomen) wet- en regelgeving respectievelijk zelfregulering die deze grondrechten kunnen beperken;
- het **voeren van campagnes** tegen (voorgenomen) wet- en regelgeving of zelfregulering die deze grondrechten kunnen beperken; en
- het **coördineren en uitvoeren** van bovengenoemde activiteiten met qua doelstelling

vergelijkbare organisaties in Europees en internationaal verband.

Werkgeverschap en beloningen

De leden van het bureau, onder wie de directeur, zijn in dienst van de stichting. Bits of Freedom wil een aantrekkelijke en stimulerende werkgever zijn die investeert in mensen, zowel werknemers als vrijwilligers. De stichting heeft als uitgangspunt dat beloning plaatsvindt overeenkomstig de salariëring bij de overheid en de ervaring en kwaliteiten van de betrokken medewerker. Naast het salaris wordt in het bijzonder geld vrijgemaakt voor scholing en persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers. Bits of Freedom biedt ook ruimte aan talentvolle stagiair(e)s.

Leden van het bestuur of de raad van advies van de stichting kunnen niet ook in dienst zijn van de stichting. Daarvoor is gekozen om te zorgen dat de twee belangrijkste organen van de stichting, de directeur en het bestuur, elkaar goed kunnen blijven aanvullen en zo nodig controleren. De leden van het bestuur ontvangen vacatiegeld van 500 euro per jaar. Het bestuur heeft geen onkostenvergoeding in 2011 ontvangen. Het lidmaatschap van de raad van advies is onbezoldigd. De leden van de raad van advies ontvangen geen onkostenvergoeding.

Vrijwilligersbeleid

Bits of Freedom is een kleine organisatie die veel wil bereiken en we kunnen dus niet zonder vrijwilligers. We vinden het belangrijk om anderen op vrijwillige basis te laten bijdragen aan onze organisatie. Er zijn verschillende manieren om mee te werken aan het bereiken van de doelen van Bits of Freedom:

- **Flexibele vrijwilliger** Bits of Freedom kan altijd hulp gebruiken op technologisch, redactioneel, creatief en juridisch gebied. We sturen regelmatig via speciale mailinglijsten verzoeken om hulp aan onze vrijwilligers. Geïnteresseerden kunnen zich op een van deze mailinglijsten abonneren door een mail met CV en motivatie te sturen naar info@bof.nl.
- **Vaste vrijwilliger** Wij worden bij ons werk ook geholpen door vaste vrijwilligers met specifieke verantwoordelijkheden, zoals het schrijven van blogposts, het doen van onderzoek, het spreken tijdens congressen en het organiseren van

bijeenkomsten. Geïnteresseerden kunnen een mail met motivatiebrief en CV sturen naar info@bof.nl.

Inmiddels zijn meer dan 300 vrijwilligers op deze mailinglijsten geabonneerd, waaronder talloze experts binnen verschillende vakgebieden. De belangrijkste stukken die we hebben geschreven zijn ontstaan in nauwe samenwerking met deze vrijwilligers. We hebben daarnaast een aantal bloggers aangetrokken die op vrijwillige basis het afgelopen jaar gedurende een bepaalde periode een dag per week bij ons op kantoor artikelen schreven.

Veel vrijwilligers hebben het afgelopen jaar een **belangrijke bijdrage** geleverd aan ons werk. Op deze plek zijn we niet in staat iedereen te noemen die heeft bijgedragen, maar we willen een aantal mensen in het bijzonder bedanken. Matthijs van Bergen willen we in het bijzonder bedanken voor zijn bijdrage aan ons werk op het gebied van netneutraliteit. Ewald Tienkamp, Karl van Leyden, Menso Heus, Jeroen van der Gun, Arnoud Vermeer, Arjan, Emma O'Hare, Manon Oostveen, Marjolein van der Heide, Thomas Hogeling, Mirjam Remie, Matthijs van Dijk en Joris Pekel willen we bedanken voor hun blogs en inhoudelijke bijdragen aan ons werk het afgelopen jaar. Hans de Zwart, Stephan Okhuijsen, Floor Terra, Henk Schanssema en Esther Koppejan willen we hartelijk danken voor de lezingen die ze namens ons hebben gegeven. De helden van Unc Inc willen we in het bijzonder bedanken voor het grafisch ondersteunen van onze donateurscampagne. Ook willen we T-Junk van harte bedanken: ze hebben de afgelopen twee jaar belangeloos onze t-shirts gedrukt en we hopen ook in 2012 van hun diensten gebruik te mogen maken. Onze dank is ook groot richting de helden van LargeTosti die de Big Brother Awards huisstijl hebben ontworpen en ontwikkeld. Rein Groot willen we in het bijzonder bedanken voor zijn hulp bij onze donateurscampagne. Barbara Dorleijn van Bureau MDM en Martijn Broekman willen we hartelijk bedanken voor hun grafische ondersteuning, en Douwe Schmidt voor zijn t-shirt ontwerp. Onze technische infrastructuur wordt mede onderhouden door Paul Vogel: veel dank daarvoor! En we willen Floor Terra, Jan Klopper, Ilja Kamps, Mark Janssen en de anderen die Dichter Bij Den Haag een succes hebben gemaakt hartelijk danken. Helmer Wieringa willen we opnieuw bedanken voor het helpen bij het afronden van de persoonsgegevens inzage machine (PIM). En Alexander Schrijver, Rein Groot en Mathijs de Bruin willen we opnieuw naast de andere vrijwilligers bedanken voor hun bijdragen aan PIM.

En eigenlijk doen we hiermee geen recht aan allen die we niet hebben genoemd: daarom willen we iedereen die heeft bijgedragen aan het succes van de beweging hartelijk danken voor hun inspanningen. Het enthousiasme en de inhoudelijke en financiële steun die we dagelijks van talloze sympathisanten krijgen is voor ons een van de mooiste *& meest inspirerende* aspecten van ons werk en maakt tevens dat wij vele malen effectiever zijn. We rekenen op jullie steun in 2012 om onze gezamenlijke doelen te bereiken.

Wat hebben we het afgelopen jaar geleerd en willen we beter doen?

Bits of Freedom streeft continu naar verbetering. Op die manier kunnen we zorgen dat we vrijheid op internet zo goed mogelijk verdedigen en dat we bijdragen van vrijwilligers en donateurs zo efficiënt mogelijk inzetten. Daarom kijken we ook kritisch naar wat het afgelopen jaar beter had gekund, en wat we daaruit leren voor de toekomst:

- **Organisatie inrichten op de doorstroom van talent.** Bits of Freedom streeft ernaar dat medewerkers zich binnen de organisatie ontwikkelen op het gebied van resultaatgerichtheid, zelfstandigheid, kwaliteit, en flexibiliteit om vervolgens door te kunnen stromen naar andere werkgevers. Afgelopen jaar heeft de eerste medewerker Bits of Freedom na twee jaar verlaten. Hiermee gaat opgebouwde kennis en een netwerk verloren en het blijkt niet altijd makkelijk om talentvolle nieuwe werknemers aan te trekken. We willen dat de komende jaren beter doen en hebben daarom een infrastructuur gebouwd om onze kennis en netwerk beter te behouden. Ook zullen we op meer structurele basis tijd besteden aan de werving van nieuwe medewerkers.
- **Werkdruk onder controle houden.** Ons werk vergt veel van medewerkers. De werkdruk is deels moeilijk voorspelbaar: het kan voorkomen dat een dossier onverwacht aandacht vraagt en we snel moet reageren. Dit komt soms bovenop ander werk en dat heeft tot gevolg dat veel tegelijk moet worden gedaan. We streven ernaar in de komende jaren altijd een buffer in de werkdruk te bouwen, zodat medewerkers ruimte hebben voor extra onverwacht werk. Bovendien kijken we in de toekomst kritisch of we nieuwe dossiers wel kunnen oppakken.

- **Samenwerken met vrijwilligers op projectbasis, niet naar functie.** Sinds 2009 werkten we met vaste vrijwilligers, en we neigden daarbij vooral ernaar hen 'functies' binnen Bits of Freedom te laten overnemen. In 2011 hebben we die aanpak geanalyseerd en hebben we besloten om meer op projectbasis met vrijwilligers te werken. Een project is makkelijker te omschrijven, en het is makkelijker om het succes te vieren. Een voorbeeld daarvan is het Zwartboek Datalekken, dat nu door twee vrijwilligers wordt bijgehouden.
- **Focus op structurele donateurs.** Bits of Freedom is voor haar voortbestaan afhankelijk van donaties. We proberen die aan te trekken uit verschillende bronnen, waaronder van bedrijven en van individuele donateurs. Het afgelopen jaar bleek dat het relatief moeilijk is om donaties van bedrijven aan te trekken, terwijl we vermoeden dat het juist makkelijker is om individuele donateurs aan te trekken. We zullen in 2012 dan ook nog meer aandacht besteden aan het aantrekken van individuele, structurele donateurs.

*en we willen de huidige donateurs
nogmaals hartelijk danken voor
hun bijdrage*

De Nederlandse
overheid

Staatstoele

bitsvrijheid is de enige organisatie die
structureel opkomt voor digitale vrijheid &
burgerrechten, de basis van democratie in
de 21e eeuw

Onze communicatie

De media-aandacht voor internetvrijheid is in 2011 behoorlijk toegenomen en Bits of Freedom was dan ook geregeld in het nieuws. Het is niet informatief om hiervan een uitputtend overzicht te geven. Hieronder hebben we geprobeerd een zo relevant mogelijke selectie te maken.

- De ontwikkelingen rond **netneutraliteit** konden rekenen op enorme persaandacht in binnen- en buitenland, waaronder op het NOS Journaal, RTL Nieuws, Telegraaf, de Volkskrant, Trouw, Spits, Radio 1 en diverse online media. Maar het haalde ook grote internationale media: Der Spiegel en Associated Press zochten contact met ons en via een bericht van AP kwam het verhaal terug in vele Engelstalige media, waaronder de Wall Street Journal, The Guardian, The Register, Engadget, Slashdot, Ars Technica en honderden andere (vooral Amerikaanse) blogs. *Waarom noem je Dejeep niet?*
- Ook dit jaar stonden de **Big Brother Awards** weer in de schijnwerpers. Programma's als Ochtendspits, RTL Nieuws, het NOS Journaal, Nieuwsuur en TROS Radar besteedden hieraan aandacht. Ook de Volkskrant, nrc.next (opinie), Trouw, Telegraaf en regionale dagbladen schreven erover. En via Giel Beelen (3FM), Ruud de Wild (Radio 538), BNR, FunX, Kink FM en Radio Nederland Wereldomroep bereikten we de radioluisteraar. Tot slot hebben diverse online media hieraan aandacht besteed.
- De lancering van de **Privacy Inzage Machine** kon rekenen op veel publiciteit. We verschenen onder meer op de voorpagina van de zaterdag-Telegraaf en in de bijlage, en als opening van het NOS journaal van 18.00 en 20.00 uur.
- Tijdens de **DigiNotar-affaire** benaderden veel media ons als expert. We zaten aan tafel bij Nieuwsuur, werden genoemd in het NRC Handelsblad, de Volkskrant, Trouw

en BN de Stem en ANP wijdde er een persbericht aan.

- Het voorgestelde **downloadverbod** van Teeven bracht veel teweeg. Powned en Journaal op 3 wijdde hier allebei een TV-item aan. De Volkskrant, De Pers, nrc.next en NRC Handelsblad schreven erover. Online kwam het terug bij Nu.nl, Telegraaf.nl, Fok!, VPRO's 3 voor 12, Bright, Elsevier, Sargasso, Emerge, Webwereld, en TelecomPaper. Tot slot zijn we geïnterviewd door Giel Beelen op 3FM, door Kink FM en FunX.
- **Behavioural advertising en cookies** waren een coververhaal van de Intermediair en kwamen aan bod op de digitale versie van de Telegraaf, in het NRC Handelsblad en in Webwereld. We zijn hierover ook geïnterviewd door het NOS journaal van zes en acht uur en Kassa op Consumenten24, het Radio 1 journaal en 3FM.
- Er is ook meer in het algemeen over het **werk van Bits of Freedom** gepubliceerd. Zo zijn we geïnterviewd voor een TV-item over privacy van Uitgesproken WNL, een voorpaginaverhaal van De Pers over de comeback van privacy, en een radioprogramma over persvrijheid op internet bij De Wereldomroep. Daarnaast zijn we geïnterviewd in de Vrij Nederland en de VPRO Gids. Tot slot is in de Trouw een groot portret gepubliceerd over het werk van Bits of Freedom.

In 2010 hadden we op onze website gemiddeld ongeveer 20.000 unieke bezoekers per maand. Dit is in 2011 licht gestegen, met pieken in april (meer dan 50.000) en mei (rond de 40.000) en een dal in juli (ongeveer 10.000). De pieken in april en mei waren het gevolg van de aandacht voor KPN's inzet van deep packet inspection-technieken. Het aantal bezoekers lijkt in ieder geval de laatste maanden hoger dan 25.000 per maand te blijven.

@mbouterse

Marco Bouterse

leggenwicht te bieden aan de lobby van
grote bedrijven en een onkundige
overheid.

Onze financiën

Onze inkomsten en uitgaven in 2011

De inkomsten van Bits of Freedom in 2011 bedroegen € 440.355.

Die inkomsten bestonden voor een belangrijk deel uit bijdragen van de stichtingen Internet4All, Adessium en SIDN.

De inkomsten van individuele donaties in 2011 waren hoger dan begroot. Dit komt deels doordat Bits of Freedom in 2011 een succesvolle donateurscampagne heeft georganiseerd. We hebben destijds met succes in één dag meer dan 1.000 donaties ontvangen. Nu hebben we mede daardoor inmiddels meer dan 800 structurele donateurs. Hierdoor rekenen we nu op ongeveer € 50.000 aan structurele donaties van individuele donateurs per jaar.

Echt nog lang niet
geloeg, SUP benadrukt
dat we binnen korte tijd nog
veel meer donateurs moeten
aantrekken, willen
we ons werk kunnen
blijven doen.

De inkomsten van bedrijfsdonateurs in 2011 waren minder dan begroot. Dit komt vooral doordat drie grotere donateurs uit 2010 dit jaar geen bijdrage hebben geleverd. Ten aanzien van één donateur is dat uit financiële overwegingen. De andere twee donateurs hebben hiervoor geen reden gegeven. Aan het einde van dit hoofdstuk is een overzicht van onze bedrijfssupporters opgenomen.

Inkomsten 2011 (x € 1.000)	Begroot	Werkelijk
Individuele donaties	51	84
Fondsen	300	330
Bedrijfsdonateurs	30	22
Overig	nvt	5
Totaal	406	440

De uitgaven in 2011 bedroegen € 323.165. Het grootste deel daarvan is besteed aan personeelskosten.

Uitgaven 2011 (x EUR 1.000)

Personeelskosten	254
Afschrijving	6
Huisvesting	15
Communicatie	6
Samenwerking	2
Kantoorkosten	10
Algemene kosten	16
Projecten	14
Totaal	323

Deze uitgaven kunnen niet exact vergeleken worden met de begroting uit 2010, omdat de toerekening van de verschillende posten is aangepast in het kader van een verdere professionalisering van de administratie. Zo is een deel van de kosten die voorheen onder "Telecommunicatie" viel, nu toegerekend aan "Personeelskosten", is een deel van de "Overige kosten" toegerekend aan "Kantoor", en "Onvoorziene kosten" toegerekend aan "Algemene kosten". De totale kosten zijn echter minder dan begroot: uit de jaarrekening achterin dit jaarverslag blijkt dat vooral de personeelskosten en algemene kosten lager waren dan begroot.

Bits of Freedom streeft ernaar om zo efficiënt mogelijk om te gaan met haar baten. Het uitgangspunt van Bits of Freedom is dat niet meer dan 20% van de beschikbare arbeidsuren en financiële middelen worden besteed aan fondsenwerving. De belangrijkste fondsenwervingactiviteiten in 2011 waren het organiseren van een individuele donateurscampagne in oktober 2011 en het benaderen van bedrijfsdonateurs. In 2011 is niet meer dan 5% van de baten besteed aan fondsenwerving. Daarnaast is niet meer dan 15% besteed aan beheer en administratie. Meer dan 80% van de baten is dus direct besteed aan de doelstelling van Bits of Freedom: het verdedigen van digitale burgerrechten.

Op het gebied van vermogensbeheer en financiële reserves streeft Bits of Freedom ernaar om een continuïteitsreserve van minimaal 1/4e van haar jaarlijkse kosten voor het komende jaar aan te houden. In de praktijk reserveert zij een bedrag van € 100.000 hiervoor. Daar zijn we in 2011 in geslaagd. Bits of Freedom belegt niet in risicovolle

financiële producten. Wel wordt gestreefd naar rente op de (tijdelijk) ongebruikte liquiditeiten.

De jaarrekening die is bijgevoegd achterin dit jaarverslag is gecontroleerd door Pieter Alblas van With Accountants.

Financiering in de komende jaren

Een van de belangrijkste doelen van Bits of Freedom voor de komende jaren, is om een duurzame financiering te ontwikkelen. Alleen op die manier kan Bits of Freedom op de lange termijn actief blijven. Daarbij staat voorop dat haar onafhankelijkheid gewaarborgd moet blijven.

Vanwege deze doelstelling wil Bits of Freedom haar financiering uit drie bronnen aantrekken: minimaal een derde van individuele donateurs, minimaal een derde van fondsen en stichtingen en maximaal een derde van bedrijven, waarbij we binnen deze laatste twee pijlers financiering van verschillende donateurs willen aantrekken. Bits of Freedom wil hiertoe de financiering van individuele donateurs en bedrijven in de komende jaren laten groeien, en financiering van verschillende fondsen proberen aan te trekken.

De belangrijkste bijdrage aan onze financiering is afkomstig van Internet4All: deze bedraagt in beginsel € 200.000 per jaar tot en met 2012. In 2013 zal de financiering van Internet4All significant minder worden. In 2012 zullen we dus aanvullende financiering moeten aantrekken om de terugval in financiering van Internet4All in 2013 te compenseren. **We streven ernaar om in 2012 additionele financiering uit één fonds aan te trekken** om deze terugval deels te compenseren. Daarnaast streven we ernaar het aantal individuele donateurs en bedrijfsdonateurs te laten groeien in 2012.

Maw: 2012 wordt een erg spannend jaar voor de financiën van BoF!

Financiën voor 2012

De streefinkomsten van Bits of Freedom in 2012 bedragen ongeveer € 487.620. Daarvan zal een belangrijk deel afkomstig zijn van fondsen, waaronder Internet4All, Adessium en SIDN. De inkomsten ten behoeve van specifieke projecten kunnen meer bedragen als meer voorstellen voor projecten worden gehonoreerd.

Begroting inkomsten 2012 (x € 1.000)	
Individuele donaties	105
Fondsen	315
Bedrijfsdonaties	29
Overig	1
Subtotaal	450
Projectgebaseerd	38
Totaal	488

De uitgaven van Bits of Freedom in 2012 zullen naar verwachting ongeveer € 423.263 bedragen, waarbij enige marge is opgenomen voor onvoorziene kosten. Er is daarnaast rekening gehouden met een aantal specifieke projecten. Wij verwachten dat de hiermee gemoeide kosten niet meer dan € 141.000 bedragen, maar deze kosten zullen afhankelijk zijn van of aanvragen voor projecten worden gehonoreerd. In totaal zouden die kosten dan € 564.263 bedragen. De uitgaven die met een deel van deze projecten gemoeid zijn, zullen slechts worden gedaan als ook financiering hiervoor beschikbaar is. Bij de begroting is rekening gehouden met een bezetting van tussen de 5 en 6 FTE. Zoals blijkt uit deze begroting zal 2012 met een negatief resultaat worden afgesloten.

Verwachte uitgaven in 2012 (x € 1.000)

Personeelskosten	325
Huisvesting	30
Kantoor	12
Communicatie	20
Samenwerking vrijwilligers	8
Algemene kosten	29
Subtotaal	423
Specifieke projecten	141
Totaal	564

Bits of Freedom zal in 2012 de Big Brother Awards organiseren. Daarnaast wil zij een opleiding voor vrijwilligers die zich willen inzetten voor internetvrijheid starten, een workshop voor ambtenaren en parlementsleden organiseren, de Zelfverdedigingsgids voor internetgebruikers updaten, een gids voor webdevelopers en een gids voor bloggers ontwikkelen. Ook zal Bits of Freedom op tijdelijke basis maximaal twee Fellows aantrekken die een beperkt aantal maanden zich op een voor internetvrijheid relevant onderzoek richten. Tot slot zal de IT-infrastructuur verder worden verbeterd, onder meer om de samenwerking tussen vrijwilligers te vergemakkelijken.

Bedrijfssupporters 2011

Het werk van Bits of Freedom is in 2011 niet alleen mogelijk gemaakt door individuele donaties en fondsen, maar ook door een aantal bedrijven die ons een warm hart toedragen. We willen hen hartelijk bedanken voor hun steun.

Megabit-supporters doneren € 2.500 of meer per jaar

Kilobit-supporters doneren € 500 of meer per jaar

Automatique
Baak Advies & Dienstverlening
BliXem Internet
Breedband Arnhem
Create Law
Eureka Unlimited BV
Greenhost
HBC
Innofusie
Intermax Managed Hosting
Idwise
ISSX
Kennisland
Maverick Translations
Nederhost
NetExpert
Provarix B.V.
Saldo Management
Source XS
Tifkap Enterprises
VBVB
Wakooopa
Webskoel
Zinnebeeld

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2011 van Stichting Bits of Freedom te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2011 (met een balanstotaal van € 213.425) en de staat van baten en lasten over 2011 (met een overschot van € 117.190) met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beiden in overeenstemming met Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor

het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bits of Freedom per 31 december 2011 en van het resultaat over 2011 in overeenstemming met Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen.

Ter vergelijking opgenomen informatie niet gecontroleerd

Op de jaarrekening 2010 is geen accountantscontrole toegepast. Derhalve zijn de in de staat van baten en lasten opgenomen bedragen niet gecontroleerd.

Verklaring betreffende andere voorschriften

Wij melden dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen.

Was getekend,

Alphen aan den Rijn, 23 januari 2012.

With accountants B.V.

P. Alblas RA

Jaarrekening 2011

Balans per 31 december (na resultaatbestemming)

ACTIVA		31-12-2011	31-12-2010
<u>Vaste activa</u>		€	€
Materiële vaste activa	1		
Verbouwing		12.456	-
Inventaris		8.390	-
		20.846	-
<u>Vlottende activa</u>			
Vorderingen			
Waarborgsommen		4.865	-
Overige vorderingen en activa		438	296
		5.303	296
Liquide middelen	2	187.276	89.137
Totaal activa		213.425	89.433
<u>PASSIVA</u>			
		31-12-2011	31-12-2010
		€	€
Reserves en fondsen	3		
<i>Reserves</i>			
Continuïteitsreserve		100.000	76.170
Reserve financiering activa		20.846	-
Bestemmingsreserve		72.514	-
		193.360	76.170
Kortlopende schulden	4		
Belastingen en sociale lasten		8.397	5.087
Overige kortlopende schulden		11.668	8.176
		20.065	13.263
Totaal passiva		213.425	89.433

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2011	Begroting 2011	Realisatie 2010
	€	€	€
<u>BATEN</u>	5		
Eigen fondsenwerving	437.369	406.000	246.613
Overige baten	2.986	-	1.284
Totaal baten	440.355	406.000	247.897
<u>LASTEN</u>			
Besteed aan doelstellingen			
Lobby, campagne en empowerment	243.683	299.200	144.405
Kosten werving baten			
Kosten eigen fondsenwerving	20.452	22.950	16.522
Kosten van overige baten	993	1.000	112
	21.445	23.950	16.634
Beheer en administratie			
Kosten van beheer en administratie	58.037	74.850	35.471
Totaal lasten	323.165	398.000	196.510
Overschot	117.190	8.000	51.387
Resultaatbestemming			
Continuïteitsreserve	23.830		51.387
Reserve financiering activa	20.846		-
Bestemmingsreserve	72.514		-
Totaal	117.190		51.387

Overzicht lastenverdeling 2011

Lasten		Lobby campagne empowerment		Kosten eigen fondsenwerving		Werving Overige baten		Kosten beheer en administratie		Totaal 2011		Begroot 2011	Totaal 2010
		€		€		€		€		€		€	€
Personeelskosten	6	202.977		12.686		-		38.058		253.721		301.000	148.125
Afschrijvingen	1	4.578		286		-		858		5.722		10.000	-
Huisvestingskosten	7	11.633		727		-		2.181		14.541		14.000	11.586
Communicatiekosten	8	-		6.244		-		-		6.244		6.000	7.953
Samenwerking		2.171		-		-		-		2.171		3.000	1.478
Kantoorkosten	9	8.138		509		-		1.526		10.173		14.000	11.670
Algemene kosten	10	-		-		993		15.414		16.407		25.000	9.876
Projecten	11	14.186		-		-		-		14.186		25.000	5.822
Totaal lasten		243.683		20.452		933		58.037		323.165		398.000	196.510

Doelbestedingspercentage baten	55,3%	73,7%	58,3%
Doelbestedingspercentage lasten	75,4%	75,2%	73,5%
Fondsenweringspercentage	4,7%	5,7%	6,7%

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de geldmiddelen die gedurende het verslagjaar beschikbaar zijn gekomen en in het benutten van die geldmiddelen in hetzelfde verslagjaar.

	2011	2010
	€	€
Kasstroom uit activiteiten		
Totaal baten	440.355	247.897
Totaal lasten	323.165	196.510
Overschot	117.190	51.387
Afschrijvingen	5.722	-
Cash-flow	122.912	51.387
Mutaties in:		
Waarborgsommen	-4.865	-
Overige vorderingen en activa	-142	-
Belastingen en sociale lasten	3.310	1.648
Overige kortlopende schulden	3.492	-21.179
	1.795	-19.531
Totaal kasstroom uit activiteiten	124.707	31.856
Kasstroom uit investeringen		
Investerings in materiële vaste activa	-26.568	-
Totaal kasstroom uit investeringen	-26.568	-
Totaal kasstroom	98.139	31.856
Liquide middelen begin	89.137	57.281
Totaal kasstroom	98.139	31.856
Liquide middelen eind	187.276	89.137

Grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld op basis Richtlijn 650 voor "Richtlijn Fondsenwervende Instellingen" van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Doel van deze Richtlijn is inzicht te geven in de kosten van de organisatie en besteding van de gelden in relatie tot het doel waarvoor die fondsen bijeengebracht zijn. De jaarrekening is opgesteld in Euro's.

Vergelijkende cijfers

De jaarrekening over 2011 is ingericht overeenkomstig de Richtlijn Fondsenwervende Instellingen. De cijfers over 2010 zijn waar relevant aangepast om vergelijkbaarheid met het verslagjaar mogelijk te maken.

Grondslagen van waardering

Algemene grondslagen van waardering

Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa benodigd voor de doelstelling en voor de bedrijfsvoering worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte levensduur bepaalde afschrijvingen, met inachtneming van een eventuele restwaarde. De afschrijvingen bedragen een percentage van deze verkrijgingsprijs.

Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs; waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Subsidieverplichtingen zijn opgenomen op basis van een besluit ter zake, welke schriftelijk is kenbaar gemaakt aan de ontvanger van de subsidie.

Reserves en fondsen

Reserves betreffen gelden ter vrije besteding van de Stichting. Door het bestuur kunnen doelreserves worden aangehouden voor aanwending aan een specifiek doel. Fondsen betreffen gelden die besteed moeten worden in het kader voor de doelstelling waarvoor deze ter beschikking zijn gesteld. Dit betreft het niet bestede deel van toegekende donaties en andere fondsen en gelden die vastliggen in vaste activa.

Grondslagen van resultaatbepaling

Algemene grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat is bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden kosten en andere aan het verslagjaar toe te rekenen lasten, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten

De baten zijn gevormd door alle aan het verslagjaar toe te rekenen opbrengsten.

Nalatenschappen worden opgenomen in het verslagjaar waarin de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld, derhalve indien de betaling is aangekondigd. Voorschotten worden verantwoord in het boekjaar waarin zij worden ontvangen.

Giften in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

Lasten

Financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en –lasten.

Personeelsbeloning

Salarissen en sociale lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarin deze verschuldigd zijn, in overeenstemming met de arbeidsovereenkomsten.

Kostentoerekening

De niet direct toerekenbare kosten worden toegerekend aan de bestedingscategorieën.

De volgende kostensoorten worden als volgt nader verdeeld over de bestedingscategorieën:

Kostensoort	Toerekening
Bestuur	100% aan beheer en administratie
Personeel	80% aan doelstellingen 5% aan fondsenwerving 15% aan beheer en administratie
Beheerskosten	100% aan beheer en administratie

Toelichting op de balans

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa zijn in het hierna volgende schema samengevat:

	Verbouwing	Inventaris	Totaal
	€	€	€
Stand per 1 januari 2011			
Aanschafwaarde	-	-	-
Cumulatieve afschrijvingen	-	-	-
	-	-	-
Mutaties boekjaar 2011			
Investerings	16.015	10.553	26.568
Afschrijvingen	-3.559	-2.163	-5.722
	12.456	8.390	20.846
Stand per 31 december 2011			
Aanschafwaarde	16.015	10.553	26.568
Cumulatieve afschrijvingen	-3.559	-2.163	-5.722
	12.456	8.390	20.846

De afschrijvingen zijn berekend op basis van de volgende jaarlijkse afschrijvingspercentages:

Verbouwingen	33%
Inventaris	25% - 33%

Toelichting op de balans (vervolg)

VLOTTENDE ACTIVA

	2011	2010
	€	€
<u>2. Liquide middelen</u>		
Rekening-courant bank	9.217	20.115
Deposito rekening	78.025	68.881
Spaarrekening	100.000	-
Kruisposten	34	141
Saldo per 31 december	187.276	89.137

De liquide middelen zijn vrij opneembaar.

PASSIVA

3. Reserves

Continuïteitsreserve

Saldo per 1 januari	76.170	24.783
Mutatie volgens resultaatbestemming	23.830	51.387
Saldo per 31 december	100.000	76.170

De continuïteitsreserve wordt gevormd voor dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat ook in de toekomst aan verplichtingen kan worden voldaan.

De noodzakelijk geachte omvang van de continuïteitsreserve bedraagt € 100.000. De grondslag hiervoor vormt ongeveer 25 % van de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie.

Toelichting op de balans (vervolg)

	2011 €	2010 €
Reserve financiering activa		
Saldo per 1 januari	-	-
Mutatie volgens resultaatbestemming	20.846	-
Saldo per 31 december	20.846	-
Bestemmingsreserve		
Saldo per 1 januari		
Mutatie volgens resultaatbestemming	72.514	-
Saldo per 31 december	72.514	-

De bestemmingsreserve betreffen gelden die in de nabije toekomst besteed worden aan de realisatie van de doelstellingen.

4. Kortlopende schulden

Belastingen en sociale lasten

Af te dragen loonheffing	8.397	5.087
Saldo per 31 december	8.397	5.087

Overige kortlopende schulden

Reservering vakantiegeld	7.981	4.098
Reservering bijzondere beloning	-	1.750
Jaarrekeningkosten	3.421	1.488
Overlopende passiva	266	840
Saldo per 31 december	11.668	8.176

Toelichting op de balans (vervolg)

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Voor de huur van het kantoor is een huurovereenkomst aangegaan ingaande 1 mei 2011 met een looptijd tot 30 april 2013 met betrekking tot pand aan de Bickersgracht 208 te Amsterdam. De opzegtermijn bedraagt 6 maanden. De huurvergoeding bedraagt € 18.600 per jaar.

Toelichting op de baten

	Realisatie 2011 €	Begroting 2011 €	Realisatie 2010 €
5. BATEN			
<u>Baten uit eigen fondsenwerving</u>			
Individuele donaties	83.570	51.000	53.458
Fondsen	330.000	300.000	145.000
Bedrijfsdonateurs	20.513	30.000	18.622
Projecten	3.286	25.000	7.000
Vrijval schenkingsrecht	-	-	22.533
	437.369	406.000	246.613

In de begroting 2011 is rekening gehouden met een aantal specifieke projecten. Het uitgangspunt daarbij is dat projecten worden uitgevoerd als hiervoor geld beschikbaar is.

Overige baten

Renteopbrengsten	2.986	-	1.284
	2.986	-	1.284

Toelichting op de lasten

	Realisatie 2011 €	Begroting 2011 €	Realisatie 2010 €
<u>6. Personeelskosten</u>			
Lonen en salarissen	206.354		125.674
Sociale lasten	32.492		18.395
Overige personeelskosten	14.875		4.056
	253.721	301.000	148.125

Het gemiddeld aantal werknemers gedurende het boekjaar 2011 op basis van voltijdsmedewerkers bedroeg ongeveer 5 (2010: 3).

De beloning van de directie, bestaande uit salaris, werkgeverslasten en pensioen, bedroeg in 2011 € 73.456.

7. Huisvestingskosten

Huur- en servicekosten	11.022		11.586
Onderhoudskosten	2.028		-
Energiekosten en zakelijke lasten	1.491		-
	14.541	14.000	11.586

8. Communicatiekosten

Website en huisstijl	6.244		3.927
Wervingskosten	-		4.026
	6.244	6.000	7.953

Toelichting op de lasten (vervolg)

	Realisatie 2011 €	Begroting 2011 €	Realisatie 2010 €
<u>9. Kantoorkosten</u>			
Telefoonkosten	1.459		4.081
Kleine aanschaffingen	8.617		3.831
Overige kantoorkosten	97		3.758
	10.173	14.000	11.670
<u>10. Algemene kosten</u>			
Contributies en abonnementen	2.864		1.926
Verzekeringen	800		621
Jaarrekeningkosten	3.421		1.488
Juridische kosten	1.180		1.140
Administratie- en advieskosten	2.583		879
Bankkosten	993		112
Overige algemene kosten	4.566		3.710
	16.407	25.000	9.876
<u>11. Projecten</u>			
Kosten projecten	5.326		5.822
Kosten Big Brother Awards	8.860		-
	14.186	25.000	5.822

Begroting 2012

	Begroting 2012 €	Realisatie 2011 €	Realisatie 2010 €
<u>BATEN</u>			
Eigen fondsenwerving	486.620	437.396	246.613
Overige baten	1.000	2.986	1.284
Totaal baten	487.620	440.355	247.897
<u>LASTEN</u>			
Besteed aan doelstellingen			
Lobby, campagne en empowerment	446.378	243.683	144.405
Kosten werving baten			
Kosten eigen fondsenwerving	38.080	20.452	16.522
Kosten van overige baten	1.200	993	112
	40.280	21.445	16.634
Beheer en administratie			
Kosten van beheer en administratie	78.606	58.037	35.471
Totaal lasten	564.263	323.165	196.510
Tekort/Overschot	-76.643	117.190	51.387

BITS OF FREEDOM
VERDEDIGT DIGITALE BURGERRECHTEN